

HET BEKENDSTE VERVOERMIDDEL VAN NEDERLAND

DEN HAAG, 01 sept 2011

Tekst: Emiel van Ballegoijen de Jong

Het bekendste vervoermiddel van Nederland is ongetwijfeld de Gouden Koets. *'Mooi vanverre, maar verre van mooi'* wordt weleens gezegd van dit rijtuig dat de Amsterdamse bevolking in 1898 Koningin Wilhelmina ter gelegenheid van haar inhuldiging wilde aanbieden.

Gouden Koets

De Gouden Koets is de afgelopen honderd jaar uitgegroeid van een Amsterdamse huldeblijk tot een nationaal symbool. Jaarlijks op de 3edinsdag in september, de hoogtijdag van onze parlementaire democratie, speelt de koets een centrale rol. Dan rijdt de Koningin ermee naar de Ridderzaal om daar de troonrede uit te spreken. De officiële ontmoeting tussen staatshoofd en parlement wordt nog steeds met het nodige ceremonieel omgeven.

Hoewel vroeger ook in Engeland een gouden koets, de Golden State Coach, gebruikt werd bij de opening van het parlement, is Nederland nog het enige land ter wereld waar dit ieder jaar gebeurt. De Gouden Koets is daarmee een nationaal symbool met een internationaal karakter.

De Gouden Koets is een absoluut toonbeeld van Nederlands vakmanschap. De gebroeders Hendrik Jan en Jacobus Spijker zijn verantwoordelijk voor de realisatie van dit prestigieuze project. De Spijker rijtuigfabrieken in Hilversum, opgericht in 1880, kenmerkten zich toen al door hun gedegen en kwalitatief hoge standaard. De koetsiersrijtuigen werden voornamelijk in opdracht van welgestelde particulieren gebouwd.

De Spijker fabrieken zijn in 1880 verhuisd naar Amsterdam, aan de Kerkstraat 100 A en B. Kantoren en magazijnen werden overgebracht aan de Reguliersdwarstraat 75 t/m 83. Ook deze locatie werd te klein en werd in 1887 verhuisd naar de Stadhouderskade 114.

In dit pand, waar ook de Gouden Koets is gebouwd, bleef de firma Spijker tot 1900. Later dat jaar werd er opnieuw verhuisd naar een terrein aan de Amsteldijk waar vroeger het buitenhuis heeft gestaan van Admiraal Tromp; Trompenburg. In 1926 ging de fabriek helaas failliet.

In het Louwman Museum bevinden zich nog de originele Spijker draaibanken en een gedeelte van de toenmalige werkplaats. Ook de originele toegangsdeuren van de fabriek Trompenburg zijn in het museum aanwezig.

Bij de bouw van de Gouden Koets moest zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van Nederlands ambacht. Een mooie reclame voor de gebroeders Spijker. (Vanwege het internationale karakter was de naam al omgedoopt in Spyker)

Naast de 12 vaste Spykerrijtuigbouwers van de Gouden Koets, waren ook schilders, decorateurs, glasblazers, leerlooiers, vergulders, lakenwevers, ivoorsnijders en bronswerkers van andere Nederlandse bedrijven ingeschakeld. In totaal werkten er 1260 personen uit verschillende takken van industrie en kunst aan de realisatie van de Gouden Koets.

Op het dak van de Gouden Koets bevindt zich een vergulde teakhouten beeldengroep. Een viertal gevleugelde vrouwenfiguren gezeten op een viertal symbolische dieren. In één hand een kussen met de regalia; kroon, scepter, rijksappel en rijkszwaard. In de andere hand attributen van de pijlers van de Nederlandse welvaart: arbeid, handel, scheepvaart en landbouw.

De schilderijen op beide panelen van de koets zijn van de hand van professor Nicolaas van der Waay, met als onderwerp Hulde aan Nederland en Hulde aan de Koloniën.

Het interieur en de binnenbekleding van de koets kenmerkt zich door een rustig kleurpatroon van ivoorgeel en wit met zijde op gaas in petit-point naaldwerk. Er zijn 15 miljoen steekjes nodig geweest voor het maken van de binnenbekleding.

En ook dit jaar verheugen duizenden mensen zich weer op Prinsjesdag. De 3e dinsdag in september is de dag waarop "onze" Gouden Koets zich weer eens van haar beste kanten zal laten zien. En dan blijkt de koets van dichtbij toch heel mooi te zijn....

Gouden Koets

Hoewel de Gouden Koets helaas geen deel uitmaakt van de collectie van het Louwman Museum behoren maar liefst 13 van de 16 nog bestaande Spyker automobielen tot de collectie van het museum. Zoals onder andere de Spyker 60-HP four-wheel drive racing car, de Spyker C4 standard torpedo carbriolet die ook Koningin Wilhelmina destijds bestelde en de Spyker 7-HP two-seater die model heeft gestaan voor de oude schicht van Oliver B. Bommel van Marten Toonder.

(bron: De Gouden Koets van Thijs van Leeuwen en Alberto Stofberg)